

הסיפור שלי

סיפור מעורך השראה
לשולחן השבת

לזכות שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה וילדיהם: יהושע וזוגתו דינה גוטמן, שירה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, אילה שיחיזי אייזנברג

לא מספיק שהרופא יודע רפואה

פרופ' חיים דורון

בשנת תשל"ו (1976) התמניתי למנכ"ל "קופת חולים" הכללית. במסגרת תפקידי זה יצאתי בשליחות לערים שונות בארצות הברית, לסבב הרצאות על שירותי הבריאות בארץ. אשתי נלוותה אלי לנסיעה, וכשהיינו בניו יורק, נפגשנו עם ידידי מר יוסי צ'חנובר, ששימש אז נציג משרד הביטחון בניו יורק, והוא שאל אם נהיה מעוניינים לבקר אצל הרבי מליובאוויטש. נענינו בשמחה להצעתו, והוא דאג לסדר עבורנו תור לפגישה עם הרבי.

הפגישה התקיימה ביום ראשון, אור לכ"ט באדר א', בעשרה לאחת עשרה בלילה. הוכנסנו אל המשרד בו ישב הרבי מאחורי שולחן עבודה גדול, ואנו התיישבנו מולו, מצדו השני של השולחן. אני זוכר שמהרגע הראשון התרשמנו מאוד מאישיותו של הרבי. אמנם ידענו שנוסף על גדלותו בתורה הוא גם בעל השכלה כללית רחבה והוסמך כמהנדס, ואף שמענו עליו כי הוא אישיות מיוחדת במינה ואדם משכמו ומעלה, ובכל זאת המפגש עמו פנים אל פנים הרשים אותנו מאוד.

מעניין לציין שאת המשפט הראשון אמרתי לרבי בידיש, אך הרבי עמד על כך שהשיחה תתנהל בעברית, והיה ניכר שהוא שולט היטב בשפה. בסך הכל ארכה הפגישה שעה ועשרים דקות, הרבה מעבר למה שתוכנן. אינני זוכר בדיוק כמה זמן הוקצב מלכתחילה לפגישה, אך אני זוכר שהמזכיר נכנס מספר פעמים כדי לסמן שהסתיים הזמן. אנו הרי נכנסנו די בהתחלת שעות קבלת האורחים, והיו עוד אנשים רבים בתור אחרינו. אולם, הרבי עמד על כך שרצונו למצות את נושאי שיחתנו, וכך התארכה הפגישה.

השיחה התפתחה לכמה תחומים שונים, כאשר הנושא הראשון נגע כמובן לתחום הרפואה. כאמור, שימשתי אז יושב ראש קופת חולים הכללית, שהיה אז המוסד שכיסה בביטוח הרפואי מעל לשלשה רבעים מאוכלוסיית מדינת ישראל; אז עוד לא הונהג חוק ביטוח בריאות ממלכתי, והיה ביטוח רצוני. הרשת כללה מעל אלף ומאתיים מרפאות וארבע עשרה בתי רפואה בפריסה ארצית, ולכן מטבע הדברים, הרבי ראה בי אדם שאתו אפשר לשוחח על מצב הרפואה בארץ.

הנושא הראשון שהרבי העלה היה נושא היחס של הרופא לחולה. הרבי ככל הנראה קיבל מידע או תלונות על כך שהיחס של הרופאים בארץ כלפי המטופלים הוא לא תמיד נאות. הוא הדגיש את הנקודה לפיה לא די בכך שהרופא יידע את תורת הרפואה, אלא חייבת להיות לו גם גישה אנושית כללית כלפי המטופל כאדם, מעבר למחלה הנקודתית, מה שהיום אנו מכנים הגישה ההוליסטית.

הרבי לא רק הסתפק בהצפת הבעיה, אלא גם הציע פתרון מעשי. העיקרון שהוא העלה היה שצריך שיהיה לרופא תמריץ שיניע את אותו להתייחס בצורה יותר אנושית ואכפתית, וזאת באמצעות שיטת קביעת התורים מראש, ולפיה התגמול לרופא נקבע בהתאם למספר המטופלים הרשומים.

כיום זו אמנם השיטה הנהוגה בכל מערכת הרפואה הציבורית, אולם צריך להבין שבשעתו זה כלל לא היה המצב. מדובר בתקופה שאחרי העליות ההמוניות לארץ, כאשר שרר מחסור חמור של רופאים בארץ, בעיקר באזורי הספר, בכפרים ובעיירות הפיתוח. בנוסף לכך, הרבה מהרופאים שהשתלבו במערך קופות החולים היו רופאים מבוגרים מקרב אוכלוסיית העולים; מעבר לבעיות של שפה ומנטליות, היו

«

פרויקט מיוחד לשימור זיכרונות ועדויות על חייו ופועלו של הרבי מליובאוויטש.
סיפור זה הוא אחד מני רבים שתועדו על ידינו בראיונות וידאו לאורך השנים. נכון להיום,
מצויות בידינו קרוב ל-1400 עדויות מכלי ראשון. הערות והצעות יתקבלו בברכה: sipursheli@jemedi.org

MY ENCOUNTER
with the
REBBE

להצליח יותר בקליטת העלייה ולמנוע את תופעת הבריחה של עולים חדשים מהארץ, חשוב לשים דגש על חיזוק הזיקה של העולים החדש לערכים הייחודיים של ארץ ישראל, ולא דווקא על ההיבט של הערכים הדמוקרטיים. על אף חשיבותה, טען הרבי, הרי דמוקרטיה יש להם גם בארצות הברית, וכדי לחזק את הקשר שלהם לארץ ואת המוטיבציה שלהם להתפתח בה, זהו דווקא על ידי חיזוק ערכי ארץ ישראל.

עוד נקודה שעלתה בשיחה הייתה בהקשר של המצב הפוליטי בארץ. הרבי התבטא שחשוב שתהיה רוטציה בשלטון, וכי לא טוב שהשלטון נמצא במשך שנים רבות מדי בידי מפלגה אחת או זרם אחד. בשלב מסוים בשיחה, ניתן היה להתרשם כאילו הרבי רומז לכך שלהערכתו הדבר צפוי להתרחש בעתיד הקרוב. ומעניין מאוד לציין, שאמנם כשנה אחר כך חל המהפך הפוליטי הגדול כאשר מנחם בגין עלה לשלטון והוקמה ממשלת ימין אחרי שנים ארוכות של שלטון מפא"י ומפלגות השמאל.

כשיצאנו מחדרו של הרבי 'התנפלו' עלינו החסידים ובקשו לשמוע מה אמר הרבי. חוויית הביקור אצל הרבי נשארה חרותה בזיכרוננו במשך כל השנים מאז. הרבי היה אישיות מרשימה מאוד, והיה מרתק לשמוע את דבריו. התרשמנו מההבנה ומההתמצאות שלו בכל הנושאים הקשורים למצב בארץ ישראל, ובעיקר מהמידה שבה כל הנושאים הללו היו קרובים ללבו.

פרופ' חיים דורון כיהן כמנהל כללי של קופת חולים כללית (1976-1988). ופרופסור לרפואה קהילתית באוניברסיטת תל אביב. הוא רואין בכיתו ברמת גן, בחודש כסלו, תשע"ב.

לזכות הורינו היקרים הרב יעקב ומרת בתיה שיחיו מינסקי הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויוכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תש"א (1941) — שלושה ימים אחרי הגעתו לארצות הברית, ערך הרבי התוועדות ראשונה ב-770. ההתוועדות החלה בשעה תשע בערב, ונמשכה עד שלוש לפנות בוקר. החסידים הרבים ותלמידי התמימים שעבורם הייתה זו פגישתם הראשונה עם הרבי, נדהמו מבקיאותו הרבה בכל חלקי התורה.¹ א' בתמוז

1 קובץ, כ"ח סיון, עמ' 20. ר' וידאו בהפקת JEM, 'שנים ראשונות', חלק 4

גם פערים גדולים ברמת ההכשרה והמקצועיות בינם לבין הרופאים הצעירים יותר, שחלקם כבר הוכשרו במוסדות בארץ, ועבדו בעיקר בבתי הרפואה.

בעקבות המחסור ברופאים, השיטה הנהוגה אז הייתה של רפואה המונית, וזה יצר מצב של עומס ודוחק רב, דפיקות על דלת חדרו של הרופא ועבודה בתנאים קשים ביותר. הרבי אבחן במדויק את הבעייתיות שבמצב זה על סמך המידע שהגיע לידיעתו, והצביע על כך שהרופא בעצם הפך למעשה יותר לסוג של 'פקיד רפואה' מאשר לרופא, שאמור להיות קשוב למטופליו ולתת להם מענה כולל. כאמור, ההצעה של הרבי הייתה לאמץ את שיטת קביעת התורים מראש, שיטה המכונה "Appointment system" שהייתה נפוצה אז בארצות הברית, לפיה הרופא מתוגמל בהתאם למספר המטופלים הרשומים אצלו. כך יהיה לרופא אינטרס להשקיע במטופל שמגיע אליו, כדי שישאר רשום אצלו ולא יעזוב אותו לטובת רופא אחר - דבר שייפגע בשכר שלו.

אני חייב לומר שהתרשמתי עמוקות מההבנה שהרבי גילה בכל התחום שאנו קוראים 'מערכת יחסים רופא-מטופל'. הרעיונות שהרבי הציע כשלעצמם לא היו חדשים לנו, אך מה שהפתיע אותי הייתה העובדה שהרבי, בתור אדם שלא בא משטח הרפואה ולא מכיר מקרוב את המערכת הרפואית בארץ, נגע בדיוק בנקודות הנכונות, והציע בדיוק את הפתרונות שבסופו של דבר אכן יושמו במערכות שירותי הבריאות בארץ.

עוד נקודה שעליה שוחחנו בהקשר הרפואי, הייתה בנושא יחסי העבודה של צוותי רופא-אחות. באותה תקופה התחלנו לפתח מאוד את המושג של 'רפואת משפחה', ואת השיטה לפיה הרופא לא פועל כבודד, אלא כחלק מצוות מרפאה משולב המורכב מרופא ואחות, כאשר תפקידה של האחות להשקיע בנושאים של קידום הבריאות, ברפואה מונעת, מעקב אחרי חולים כרוניים וביקורי בית.

הרבי שמע את הדברים והביע את דעתו לחיוב באופן כללי, אם כי הוא העיר הערה אחת חשובה והצביע על סכנה שיש בשיטת העבודה הזו, והיא שיש להיזהר שלא לתת לאחיות את ההרגשה כאילו הן עצמן משמשות כרופאות. כבודן במקומן מונח, ותפקידן חשוב מאוד, אך יש להיזהר מהפקדת יותר מדי סמכויות בידי האחיות, שכן אינן יכולות לשמש כתחליף לרופא.

בהקשר של נושא העולים שהוזכר בשיחתנו, העיר הרבי הערה מעניינת. אני משער שהרבי נוכח לראות שיש אחוז לא מבוטל מקרב העליות ההמוניות שהגיעו ארצה, שהתאכזבו מתופעות שונות שנתקלו בהן, והגרו מהארץ. הוא טען שכדי

פריקט של

JEWISH EDUCATIONAL MEDIA

sipursheli@jemedi.org | myencounterblog.com | 03-9608018

784 Eastern Parkway | Suite 403 | Brooklyn, NY 11213

© כל הזכויות שמורות 2015

ההקדשות שלכם

מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.

לפרטים נוספים

ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל

כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org